

Prof.dr.sc. Ljubo Jurčić

Ekonomski fakultet Zagreb

NACIONALNI IDENTITET, GOSPODARSKI RAST I DRUŠTVENI RAZVOJ

Svaka nacija se razvila kroz povijest miješanjem ljudi različitih etničkih grupa. Suradnjom, miješanjem i životom na istoj teritoriji prihvaćali su iste vrijednosti, vjerovanja, običaje, religije, jezik i stvarali jedinstvenu kulturu. Pojam identitet znači istovjetan, što se razlikuje od pojma sličan, a ima potpuno suprotno značenje od pojma različit. Za dva čovjeka koji ne razumiju jedan drugog ne može se reći da dijele nacionalni identitet. Nacionalni identitet bi se mogao definirati kao kolektivni sentiment jednog naroda temeljen na karakteristikama i vrijednostima koji su svojstveni samo tom narodu i čini ga različitim od drugih naroda. Moglo bi se reći da narod ne može postojati niti se razvijati ako nema jasan identitet, vrijednosti oko kojih se ljudi okupljaju, i osjećaj pripadnosti vlastitom narodu. Narod se organizira u državu radi vlastite zaštite i razvoja. Nacionalni identitet se razvija i mijenja kroz povijest i on je osnova prepoznavanja i razlikovanja jedne nacije od druge. Najsnažniji poticaj razvoju nacionalnog identiteta dolazio je od opasnosti koja je prijetila narodu, koja je dolazila izvan njega, ali, ponekad i iz vlastitih redova. Nacionalni identitet ima više dimenzija: psihološka, kulturna, teritorijalna, povijesna, ekonomska i politička.

Zrele nacije i države imaju veću opću svjesnost nacionalnog identiteta, vrijednosti, običaja, tradicije, kulture, itd, koji ih čine jedinstvenim, pojedinačno i zajedno jačim i otpornijim na sve opasnosti s kojima može biti suočen neki narod ili država. Kod „mladih“ naroda i država ta svjesnost je manja. Razvijene i zrele države znaju značaj nacionalnog identiteta za stabilnost, za gospodarski i društveni razvoj države, zbog čega njegov razvoj ne prepuštaju slučaju. Bez obzira koji im je osnovni cilj, u sve politike i institucije ugrađena je i politika zaštite i razvoja nacionalnog identiteta. Nacionalni identitet je kohezijska snaga i razvojna energija naroda i njegove države.

Mlade i male zemlje, još uz to, ako su u razvoju i tranziciji, suočene su s puno većim izazovima. Tehnološki razvoj mijenja relativni ekonomski i politički položaj svake zemlje. Razvoj komunikacijske tehnologije omogućio je pristup informacijama skoro svakom čovjeku, ali isto tako omogućio je svakom čovjeku i proizvodnju i plasiranje informacija. Informacije su ključni faktor izgradnje nacionalnog identiteta i imidža neke zemlje. Kako je nacionalni identitet ključni faktor u razvoju nacije, njene jedinstvenosti i snage, njegovo kreiranje mora biti organizirano i od raznih ugroza zaštićeno.

Nacionalni identitet se gradi na nacionalnim uspjesima, slavnim događajima i ljudima iz povijesti: Velikim vladarima, vojskovođama, znanstvenicima, umjetnicima, sportašima, ali isto

tako na mitovima. Sve je to koncentrirano u nekoliko simbola: grb, zastava, himna, nekoliko datuma, nekoliko ličnosti i nekoliko mjesta, koje cijeli narod prihvaća kao svoje.

Mlada država u razvoju i tranziciji koja je uz to nastala razdruživanjem od stare države, suočena je s puno više izazova i neprijatelja nego razvijene i „stare“ države. Ako se isključi oružana prijetna, neprijatelji usmjeravaju napade na nacionalni identitet s ciljem njegovog rušenja. Ti napadi su usmjereni na sve ono što čini ili bi moglo činiti nacionalni identitet. Na sve ono što povećava samopouzdanje i sampoštovanje naroda, što povećava vjeru u vlastite sposobnosti. Ako država nema vidljivu i nevidljivu politiku zaštite i razvoja nacionalnog identiteta, pod ovim napadima, narod počinje gubiti vjeru u vlastite sposobnosti, entuzijizam se smanjuje, a poduzetnički duh pada, društvo se počinje dijeliti i propadati. Zajedništvo i solidarnost se smanjuju, a i dobre politike se teško ili nikako provode.

Hrvatska je suočena s takvim izazovima. Cijelo vrijeme oružane agresije, Hrvatska je bila izložena i agresiji na nacionalni identitet. Prestankom oružane agresije, nije prestala agresija na nacionalni identite. Ona se i danas nastavlja. Od osamostaljenja Hrvatska je suočena s ekonomskom krizom, proteklih desetak godina toj krizi se pridružila i financijska, a sada je suočena i s političkom krizom. Sve te krize dodatno ugrožavaju nacionalni identitet. Uz krizu nacionalnog identiteta teško je razvijati i nacionalno gospodarstvo i nacionalnu državu. Unatoč velikom stupnju globalizacije, nacionalna država će i u 21. stoljeću biti dominantna politička institucija.

Ključne riječi: nacionalni identitet, nacionalno gospodarstvo, nacionalna država, globalizacija

NATIONAL IDENTITY, ECONOMIC GROWTH AND SOCIAL DEVELOPMENT

Every nation was developed through history by mixing people belonging to different ethnic groups. With cooperation, interaction and life on the same territory, people have accepted the same values, beliefs, customs, religions, language and created unique culture. The term identity means identical, what is different to the term similar, and completely opposite to the term different. For two men who do not understand each other, we can never say that they share the same national identity. National identity can be defined as a collective sentiment of one nation, based on the characteristics and values that are inherent to that nation specifically and make it different to other nations. We could say that nation can not exist nor develop itself if it has no clear identity, values that people cherish and the feeling of belonging to this nation. Nation is organised into a state for its own protection and development purposes. National identity is developed and changed through history and is the basis of recognition and

differentiation of one nation to the other. The strongest incentive to the development of the national identity was created as a response of the danger that threatened to the nation, and it was coming from outside and sometimes even from its own rows. National identity has more dimensions: psychological, cultural, territorial, historical, economic and political.

Mature nations and states have higher general awareness of national identity, values, customs, tradition, culture etc., making them unique, individually and together stronger and more resistant to all dangers which the nation or state can confront with. „Young“ nations and states have this awareness significantly less developed. Developed and mature states know the significance of the national identity for stability, economic and social development of the state, not allowing its development to occur. Regardless of the main goal, in all policies and institutions they have incorporated the policy of the protection and development of national identity. National identity is a cohesion power and development energy for the nation and its state.

Young and small countries, especially those in development and transition process, are faced to much larger challenges. Technological development is changing the relative economic and political position of every country. The development of communication technology has enabled the approach to information to almost everyone, but at the same time it has enabled everyone to produce and place information. Information are the key factor of building a national identity and brand of a country. As national identity is a crucial development factor of every nation, its uniqueness and power, its creation must be organised and protected from diverse threats.

National identity is built on the national successes, famous events and people from the past: great governors, generals, scientists, artists, sportsmen, but also on myths. All of this is concentrated in a few symbols: emblem, flag, anthem, several dates, several figures and places, which nation accepts as their own.

Young nation in development and transition which moreover was created through separation from the old state is faced to a lot more challenges and enemies than the developed and “old” states. If we exclude the armed threat, enemies direct their attacks to the national identity with the goal of its demolition. These attacks are pointed to all of that could represent the national identity. To all of that rises self-confidence and self-respect of a nation, increasing the faith in its own capabilities. If the state has no visible and no invisible national identity protection policy, under these attacks nation starts to lose faith in its own capabilities, enthusiasm is reduced and entrepreneurial spirit decreases, the society starts to divide and deteriorate. Community and solidarity decreases and good policy is hardly and rarely put in practice.

Croatia is faced to such challenges. During the whole period of the armed aggression Croatia was also exposed to the aggression towards its national identity. With the end of the armed aggression, the aggression towards its national identity has not stopped. It has continued nowadays as well. Since gaining independence Croatia is faced with the economic crisis, within the last ten years that crisis was joined with the financial crisis and now it is also faced with the political crisis. All these crisis additionally endanger the national identity. With the national identity crisis it is hard to develop national economy and national state. Despite the high degree of globalisation, nation state will in the 21. century continue to be the dominant political institution.

Key words: national identity, national economy, national state, globalisation